

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 332/2010-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta, zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť J. B., B., zastúpeného advokátom JUDr. E. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 p o r u š e n é b o l o .
2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť J. B. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. E. Š., Advokátska kancelária, B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. marca 2010 doručená sťažnosť J. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004.

Z odôvodnenia sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ doručil 13. októbra 2004 okresnému súdu *„návrh o určenie poškodzovania práv zamestnanca formou diskriminácie“*. Ako odporca bol v konaní označený D., a. s., B. (ďalej len „odporca“).

Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 3. októbra 2006 žiadal o podanie správy *„z akého dôvodu nebolo vytýčené pojednávanie, nakoľko od podania návrhu prešli už dva roky“*, a *„v akej dobe je predpoklad začatia konania“*. Rozsudok vo veci bol vyhlásený 19. júna 2007, keďže však v písomnej forme sťažovateľovi nebol doručený, doručil okresnému súdu 3. augusta 2007 sťažnosť na postup súdu, ktorú predsedníčka okresného súdu v odpovedi z 8. augusta 2007 posúdila ako dôvodnú konštatujúc,

že zákonná sudkyňa vo veci konala „s objektívnymi prietiahmi“. Rozsudok bol potom doručený 17. augusta 2007 sťažovateľovi, ktorý ho napadol odvolaním. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2 Co 331/08-189 z 31. júla 2009 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia prvostupňového rozsudku bolo jeho nedostatočné odôvodnenie, preto podľa sťažovateľa „v dôsledku odborného zlyhania konajúcej sudkyne je opätovne vedené konanie na konajúcom súde“.

Prietahy v konaní o sťažovateľovej žalobe konštatoval aj verejný ochranca práv, a to na základe dvoch podnetov adresovaných mu sťažovateľom 23. októbra 2006 a 18. februára 2009.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 332/2010-12 z 21. septembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Následne ústavný súd 18. októbra 2010 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadrila, aby ústavnému súdu zaslala predmetný súdny spis a aby ústavnému súdu oznámila, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu spolu s vyžiadaným súdnym spisom bolo ústavnému súdu doručené 12. novembra 2010.

V doručenom vyjadrení predsedníčka okresného súdu vyjadrila súhlas s konaním ústavného súdu bez ústneho pojednávania a uviedla takýto chronologický priebeh predmetného konania:

„Dňa 13.10.2004 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na začatie konania v právnej veci navrhovateľa: J. B., proti odporcovi: D. B., a.s. Dňa 15.10.2004 bola predmetná vec predložená vyššiemu súdnemu úradníkovi na odstránenie väd návrhu na začatie konania. Dňa 13.09.2005 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-19 vyzval navrhovateľa na odstránenie

vád návrhu na začatie konania. Dňa 12.10.2005 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 12.10.2005 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 12.12.2006 bol nariadený termín pojednávania na deň 20. február 2007 o 09.30 hod. Dňa 16.01.2007 výzva na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 15.01.2007 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 26.01.2007 doručené podanie odporcu. Dňa 30.01.2007 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 20.02.2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 29. máj 2007 o 09.00 hod. Dňa 20.02.2007 pokyn zákonného sudcu – zistiť, či bol zaplatený súdny poplatok. Dňa 26.02.2007 úradný záznam o tom, že súdny poplatok zaplatený nebol. Dňa 20.02.2007 doručené podanie odporcu. Dňa 26.02.2007 doručené podanie navrhovateľa – námietka proti obsahu zápisnice. Dňa 26.02.2007 doručené podanie navrhovateľa – doplnenie dôkazového materiálu. Dňa 02.03.2007 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 12.03.2007 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 29.05.2007 úradný záznam. Dňa 29.05.2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 19. jún 2007 o 12.30 hod. Dňa 05.06.2007 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 19.06.2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, č. k. 18C 377/2004-146. Dňa 09.08.2007 pokyn zákonného sudcu. Dňa 10.08.2007 bola predmetná vec predložená zákonnému sudcovi. Dňa 13.08.2007 pokyn zákonného sudcu. Dňa 20.08.2007 doručené odvolanie navrhovateľa. Dňa 03.09.2007 pokyn zákonného sudcu. Dňa 14.09.2007 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Dňa 23.05.2008 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 23.05.2008 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 02.06.2008 doručený nesúhlas navrhovateľa s rozhodnutím bez pojednávania. Dňa 02.06.2008 doručené odvolanie navrhovateľa proti zaplateniu súdneho poplatku za odvolanie. Dňa 27.06.2008 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-169 vyhovel odvolaniu navrhovateľa proti uloženému súdnemu poplatku a uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 597,49€. Dňa 12.06.2008 doručené vyjadrenie odporcu. Dňa 17.07.2008 doručené podanie navrhovateľa – výzva na vrátenie časti súdneho poplatku. Dňa 17.07.2008 doručené odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu 1.č.169. Dňa 13.08.2008 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave. Dňa 28.08.2008 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 2Co 209/2007-174 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Dňa 18.09.2008 bol predmetný spis vrátený súdu prvého stupňa. Dňa 2.09.2008 pokyn na

doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania. Dňa 08.10.2008 doručené podanie navrhovateľa – výzva navrhovateľa na vrátenie časti súdneho poplatku. Dňa 08.10.2008 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 02.12.2008 pokyn vyššieho súdneho úradníka. Dňa 03.12.2008 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 10.12.2008 pokyn zákonného sudcu – zistiť, či bol zaplatený súdny poplatok. Dňa 29.12.2008 záznam o zložení. Dňa 29.12.2008 bol predmetný spis predložený Krajskému súdu v Bratislave. Dňa 31.07.2009 Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 2Co 331/2008-189 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dňa 03.09.2009 bol predmetný spis vrátený súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dňa 02.10.2009 bol nariadený termín pojednávania na deň 12. november 2009 o 08.15 hod. Dňa 12.11.2009 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 14. január 2010 o 08.15. hod. Dňa 12.11.2009 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 12.11.2009 výzva adresovaná navrhovateľovi. Dňa 18.11.2009 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 19.11.2009 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 19.11.2009 doručené doplnenie podania navrhovateľa. Dňa 25.11.2009 doručené podanie odporcu. Dňa 04.12.2009 oznámenie adresované navrhovateľovi. Dňa 04.12.2009 žiadosť adresovaná odporcovi. Dňa 10.12.2009 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 16.12.2009 pokyn zákonného sudcu. Dňa 16.12.2009 predvolanie svedka. Dňa 17.12.2009 doručené podanie odporcu. Dňa 18.12.2009 doručené podanie odporcu. Dňa 22.12.2009 pokyn zákonného sudcu. Dňa 28.12.2009 doručené oznámenie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 05.01.2010 pokyn zákonného sudcu. Dňa 07.01.2010 úradný záznam. Dňa 14.01.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 18. marec 2010 o 08.15 hod. Dňa 18.01.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 20.01.2010 výzva adresovaná účastníkom konania. Dňa 20.01.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 21.01.2010 predvolanie svedka. Dňa 03.02.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 05.02.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 10.02.2010 súd uznesením č. k. 18C 377/2004-297 rozhodol, že návrh žalobcu na vrátenie súdneho poplatku zamietal. Dňa 10.02.2010 výzva adresovaná právnejmu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 22.02.2010 doručené odvolanie navrhovateľa. Dňa 22.02.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 18.03.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 29. apríl 2010 o 08.15 hod. Dňa

18.03.2010 súd uznesením, č. k. 18C 37/2004-315 rozhodol o povinnosti doplniť žalobu. Dňa 22.03.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 25.03.2010 úradný záznam. Dňa 08.04.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 18.03.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na neurčito z dôvodu prerušenia konania. Dňa 29.04.2010 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-346 rozhodol, že konanie prerušuje do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Dňa 29.04.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 29.04.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 20.05.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 31.05.2010 súd uznesením, č.k. 18C 377/2004-368 zrušil uznesenie zo dňa 29.04.2010, prerušil konanie podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, rozhodol o rozšírení žaloby. Dňa 11.06.2010 žiadosť adresovaná právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 29.06.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 29.06.2010 doručené odvolanie navrhovateľa. Dňa 01.07.2010 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-377 zrušil rozhodnutie zo dňa 31.05.2010 (z dôvodu, že súd prerušil konanie do zaujatia stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky, s tým, že postúpi návrh Ústavnému súdu Slovenskej republiky. Predmetom zaujatia stanoviska malo byť obdobie uplatneného nároku za rok 2006. Avšak žalobca uplatnený nárok za rok 2006 zobral podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 29.06.2010 späť). Dňa 01.07.2010 prípis adresovaný navrhovateľovi. Dňa 09.07.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 01.07.2010 bol nariadený termín pojednávania na deň 26. august 2010 o 09.30 hod. Dňa 22.07.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 27.07.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 04.08.2010 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 19.08.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 19.08.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 26.08.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie, že termín pojednávania sa odročuje na deň 26. október 2010 o 08.15 hod. Dňa 26.08.2010 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-409 konanie v časti zastavil. Dňa 27.08.2010 výzva adresovaná odporcovi. Dňa 09.09.2010 doručené podanie odporcu. Dňa 14.09.2010 vyjadrenie odporcu doručené právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 17.09.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 17.09.2010 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 04.10.2010 súd uznesením, č. k. 18C 377/2004-423 rozhodol o rozšírení žaloby. Dňa 05.10.2010 doručené podanie navrhovateľa.“

Predseda okresného súdu konštatovala, že „boli počas konania zistené prekážky postupu konania v súlade s § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Avšak v súčasnosti uvedená prekážka neexistuje, a to s poukazom na uznesenie, č. k. 18C 377/2004-377 zo dňa 01.07.2010“. Podľa jej názoru „predmetné konanie je poznačené prietiahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah“. Uviedla ďalej, že zo strany sťažovateľa „neboli vo väčšom rozsahu spôsobené prietahy v konaní“, zároveň však poukázala na vyjadrenie zákonného sudcu, z ktorého bolo „zistené, že žalobca postupne podával rôzne návrhy, nespočetné množstvo rozšírení návrhu, a to nekvalifikovaných“.

Konečné rozhodnutie o predloženej sťažnosti ponecháva predseda okresného súdu na zváženie ústavného súdu, žiada však, „aby bolo vzaté do úvahy, že zákonný sudca subjektívnym konaním nezavinil vznik prietahov v konaní“.

Ústavný súd 22. novembra 2010 zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval podaním doručeným ústavného súdu 7. decembra 2010. V ňom s poukazom na niektoré už známe skutočnosti (vyjadrenia verejného ochrancu práv, meritórny rozsudok okresného súdu z 19. júna 2007) preukazujúce podľa jeho názoru existenciu prietahov v označenom konaní namietal argumentáciu predsedníčky okresného súdu o objektívnom charaktere prietahov, ktoré sa v konaní vyskytli. Zotrval na pôvodnej podobe sťažnosti z hľadiska jej petitu i rozsahu odôvodnenia a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Posudzované konanie okresného súdu v súčasnosti nie je právoplatne ukončené.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto na splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Základnými kritériami hodnotenia veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetom konania vedeného okresným súdom, v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné prietahy, je poskytovanie ochrany pred diskrimináciou sťažovateľa v pracovnoprávných vzťahoch. Judikatúra všeobecných súdov v podmienkach Slovenskej republiky nie je v tejto oblasti rozvinutá a stabilizovaná v takom rozsahu, ktorý by umožňoval hodnotiť vec sťažovateľa ako právne jednoduchú. Uvedený záver platí zvlášť s ohľadom na skutočnosť, že od 1. júla

2004 nadobudol účinnosť zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Aplikačná prax vo vzťahu k uvedenému zákonu sa ešte len vyvíja. Antidiskriminačným zákonom bola do slovenského právneho poriadku implementovaná smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorou sa ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 05/zv. 04; Ú. v. ES L 303, 2. 12. 2000), a ktorá v čase počiatočného priebehu konania pred okresným súdom vzhľadom na termín svojho schválenia takisto ešte nevykazovala dostatočne komplexný odraz v stabilizovanej judikatúre Súdneho dvora Európskych spoločenstiev.

Po skutkovej stránke ústavný súd nehodnotí predmetné konanie ako náročné, čo plyní z krátkeho časového odstupu od priebehu udalostí, na ktorých sťažovateľ založil svoj žalobou uplatnený nárok, ale aj zo šírky možných dôkazných prostriedkov slúžiacich konajúcemu súdu na objasnenie skutkového stavu veci. Istú mieru náročnosti objasňovania skutkového stavu veci prinášali so sebou procesné podania sťažovateľa meniace rozsah ním tvrdených skutočností naplňajúcich podľa jeho názoru skutkové podstaty diskriminácie v pracovnoprávnom vzťahu, ktorého bol subjektom.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, podľa ktorého sa hodnotia prípadné zbytočné prietahy v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ a v neskoršej fáze konania aj jeho právny zástupca reagovali na výzvy okresného súdu včas a riadne. Na druhej strane po preštudovaní vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd považuje za nevyhnutné čiastočne prisvedčiť obrane okresného súdu, ktorý argumentoval viacerými procesnými návrhmi sťažovateľa meniacimi rozsah žalobného petitu (12. októbra 2005, 20. februára 2007, 5. júna 2007, 20. augusta 2007, 12. novembra 2009, 29. apríla 2010). Ústavný súd tiež zistil, že sťažovateľ viackrát zmenil tvrdený skutkový základ uplatneného nároku (12. novembra 2009, 19. novembra 2009, 20. januára 2010, 8. apríla 2010, 29. júna 2010, 19. augusta 2010, 17. septembra 2010). Uvedená skutočnosť mala v predmetnom konaní význam pre posúdenie otázky relevantného právneho predpisu, ktorý má byť aplikovaný, čo bolo navyše zvýraznené aj prebiehajúcim konaním podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy pred ústavným

súdom pod sp. zn. PL. ÚS 10/2010 (Rvp 15367/08), ktorého predmetom bolo posudzovanie súladu niektorých ustanovení antidiskriminačného zákona s čl. 2 Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 111 o diskriminácii (zamestnaní a povolani). Skutkové okolnosti podľa sťažovateľových podaní najprv mali prebiehať v období apríl – jún 2004 (potreba aplikácie § 13 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov), neskôr však sťažovateľ tvrdil, že k diskriminačnému správaniu odporcu malo dôjsť aj v roku 2006 (potreba aplikácie antidiskriminačného zákona účinného od 1. júla 2004). V tejto súvislosti ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už viackrát vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

Z podkladov tvoriacich prílohy sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využíval na ochranu svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy prostriedky právnej ochrany, keď predsedníčke okresného súdu 3. augusta 2007 adresoval sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Vo vzťahu k tretiemu kritériu rozhodujúcemu pre posúdenie prípadného porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov ústavný súd v prvom rade konštatuje, že z obsahu vyžiadaného súdneho spisu zistil, že prehľad procesných úkonov konajúceho súdu a účastníkov konania podaný vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu doručenom ústavnému súdu 12. novembra 2010 zásadne zodpovedá skutočnosti. Navyše, z predmetného súdneho spisu ústavný súd zistil, že po doručení uznesenia okresného súdu č. k. 18 C 377/2004-423 zo 4. októbra 2010, ktorým sa okrem iného rozhodlo o prerušení konania, sťažovateľovi, tento doručil okresnému súdu 21. októbra 2010 odvolanie proti uvedenému uzneseniu. Následne zákonná sudkyňa 4. novembra 2010 dala súdnej kancelárii pokyn na predloženie spisu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní sťažovateľa.

Postup okresného súdu zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy.

Obdobie súvislej nečinnosti postup žalovaného súdu vykazoval v čase od 13. októbra 2004, keď sťažovateľ okresnému súdu doručil návrh na začatie konania, do 13. septembra 2005, keď okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho návrhu. Nečinnosť okresného súdu v uvedenom období predstavovala 11 mesiacov. V tejto súvislosti treba uviesť, že nositeľom zodpovednosti za bezchybnosť návrhu na začatie občianskeho súdneho konania je primárne samotný navrhovateľ, v prípade chybného návrhu však nemožno ospravedlniť konajúci súd, ak jednoduché uznesenie ukladajúce odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania je vydané takmer rok po podaní návrhu.

Obdobím nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní možno označiť aj obdobie od 12. októbra 2005, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania, do 19. januára 2007, keď okresný súd doručil sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania a predvolanie na pojednávanie (viac ako 1 rok a 3 mesiace).

Odstraňovanie nedostatkov sťažovateľovho návrhu na začatie konania trvalo viac ako dva roky a dva mesiace, a tak spôsobilo, že prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až 20. februára 2007, teda viac ako dva roky a štyri mesiace po začatí konania. Táto skutočnosť napriek už uvedenej primárnej zodpovednosti navrhovateľa za bezchybný návrh dosahuje mieru relevantnú z pohľadu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Napokon ústavne relevantný prietah v posudzovanom konaní predstavovalo aj obdobie od 20. augusta 2007, keď sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie proti meritórnemu rozsudku z 19. júna 2007, do 28. mája 2008, keď bolo sťažovateľovi doručené uznesenie, ktorým bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie, a odporcovi bolo doručené odvolanie sťažovateľa na zaujatie stanoviska (viac ako 11 mesiacov).

Následne sťažovateľ 2. júna 2008 podal proti uzneseniu vyzývajúcemu na zaplatenie súdneho poplatku v sume 33 000 Sk odvolanie, ktorým namietal sumu súdneho poplatku. Na základe odvolania okresný súd v rámci autoremedúry uznesením č. k. 18 C 377/04-169 z 27. júna 2008 pôvodné uznesenie o súdnom poplatku zrušil a uložil sťažovateľovi súdny poplatok zaplatiť v správnej sume. Samotný okresný súd konštatoval, že v pôvodnom uznesení bol súdny poplatok vypočítaný „v nesprávnej výške“. Popísaný postup okresného súdu hodnotí ústavný súd rešpektujúc svoju ustálenú judikatúru (napríklad I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99) ako nesústredené konanie, ktoré môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2.

Za nesústredený možno považovať aj postup okresného súdu pri odstraňovaní chyby návrhu na začatie konania spočívajúcej v nezaplatení súdneho poplatku za tento návrh. Okresný súd totiž 19. januára 2007 doručil sťažovateľovi uznesenie, ktorým ho vyzval na zaplatenie predmetného súdneho poplatku, a sťažovateľ k procesnému podaniu doručenému okresnému súdu 30. januára 2007 priložil fotokópiu dokladu opatreného pečiatkou S., a. s., o úhrade súdneho poplatku v požadovanej sume 24. januára 2007 na požadovaný účet a pri rešpektovaní všetkých predpísaných nevyhnutných údajov pre realizáciu platby (konštantný, variabilný, špecifický symbol). Napriek tomu zákonná sudkyňa 22. februára 2007 žiadala súdnu kanceláriu o informáciu o zaplatení súdneho poplatku za návrh na začatie konania (č. l. 114), hoci na č. l. 116 vyžiadaného súdneho spisu je informácia účtovníčky z 26. januára 2007 o zaplatení požadovaného súdneho poplatku. Následne bol sťažovateľ podaním, ktoré mu bolo doručené 7. marca 2007, opätovne vyzvaný na zaplatenie určeného súdneho poplatku so žiadosťou, aby zaslal okresnému súdu „*hodnoverný dôkaz o zaplatení súdneho poplatku*“. Sťažovateľ okresnému súdu 12. marca 2007 opätovne zaslal rovnaký doklad ako v podaní z 30. januára 2007, pričom okresný súd už znovu sťažovateľa na predloženie iného dôkazu o zaplatení súdneho poplatku nevyzýval, čo dosvedčuje, že pôvodne predložený dôkaz bol napokon pre okresný súd dostatočne hodnoverný.

Pochybnosti o sústredení konania okresného súdu v sťažovateľovej veci vyvoláva aj prerušenie konania uznesením č. k. 18 C 377/2004-423 zo 4. októbra 2010. Dôvodom

prerušená konania má byť skutočnosť, že na okresnom súde prebieha iné konanie vedené pod sp. zn. 18 C 136/2005, „ktoré konanie je prerušené do zaujatia stanoviska Ústavného súdu SR a po právoplatnosti uznesenia bude podaný návrh na Ústavný súd SR“. Podľa názoru okresného súdu „vo veci 18C 136/2005 prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá má význam pre rozhodnutie súdu v tejto veci a to nesúlad § 13 ods. 1, 3 Zákonníka práce s čl. 2 Dohovoru č. 111, keďže v ustanovení § 13 Zákonníka práce sa zakazuje diskriminácia podľa kritérií uvedených v § 13 ods. 1 Zák. práce a v Dohovore č. 111 sa zakazuje akákoľvek diskriminácia“, a preto „súd v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. konanie prerušil do rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 18C 136/2005“.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o ústavnom súde konanie sa začína dňom doručenia návrhu ústavnému súdu.

Z databázy došlých podaní ústavný súd zistil, že v čase vydania uznesenia okresného súdu č. k. 18 C 377/2004-423 (4. októbra 2010), dokonca ani do dňa meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu nebol doručený žiaden návrh na vyslovenie nesúladu ustanovení právnych predpisov, ktoré okresný súd uviedol v odôvodnení predmetného uznesenia. Preto v čase jeho vydania podľa názoru ústavného súdu nebola splnená podmienka prebiehajúceho konania o prejudiciálnej otázke podľa citovaného § 109 ods. 2 písm. c) OSP. Popísaný postup okresného súdu tak rovnako nenapĺňa požiadavku plynúcu zo základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá spočíva v sústredenom procesnom postupe konajúceho súdu.

Na dĺžke predmetného konania v rozsahu viac ako šesť rokov (po odpočítaní 8 mesiacov, keď spis mal k dispozícii krajský súd pre účely rozhodnutia o podanom

opravnom prostriedku) sa tak okresný súd podieľal nečinnosťou v dĺžke viac ako tri roky. Navyše, v postupe okresného súdu ústavný súd identifikoval aj nesústreďené úkony, ktoré si vyžadovali adekvátne procesno-právne korekcie vyžadujúce si tiež určitý čas, čo je rovnako relevantné pri posudzovaní rešpektovania základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy. Všetky uvedené zistenia vo svojom súhrne zakladajú právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov (bod 1 výroku tohto nálezu).

4. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol takéto rozhodnutie. V danom prípade posudzované konanie vedené na okresnom súde nie je v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, preto bolo potrebné popri vyslovení porušenia označených základných práv sťažovateľa prikázať, aby okresný súd konal v predmetnej veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva. Významným kritériom podmieňujúcim sumu priznaného finančného zadosťučinenia bolo v posudzovanom prípade pre ústavný súd aj správanie sťažovateľa počas predmetného

konania popísané v bode 2, časti II odôvodnenia tohto nálezu, ktoré prispelo k predĺženiu konania predovšetkým v období od vrátenia spisu okresnému súdu po rozhodnutí krajského súdu o odvolaní proti meritórnemu prvostupňovému rozsudku (3. septembra 2009).

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 €. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané priznať mu sumu 1 000 € (bod 3 výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom JUDr. E. Š. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie (sťažnosť). Obidva úkony boli vykonané v roku 2010. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 721,40 € pre úkony v roku 2010), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2010 odmenu vo výške 120,23 €. K tejto sume bolo potrebné pripočítať režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony právnej pomoci, teda dvakrát 7,21 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 € (bod 4 výroku nálezu), pričom okresný súd je povinný zaplatiť

ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Podanie právneho zástupcu sťažovateľa doručené ústavnému súdu 7. decembra 2010 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2011